

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE Z DZIAŁALNOŚCI
STOWARZYSZENIA
BIURO OBSŁUGI RUCHU INICJATYW SPOŁECZNYCH BORIS
W 2023 R.

WARSZAWA, luty 2024

I. CELE DZIAŁANIA BORIS

BORIS jest organizacją pozarządową, która wspiera aktywność obywatelską – w tym organizacje pozarządowe oraz inicjatywy społeczne – w ich działaniach na rzecz dobra publicznego.

Głównym celem naszego działania jest zwiększenie efektywności rozwiązywania problemów społecznych dzięki odpowiedniemu wykorzystaniu możliwości i sił tkwiących w społeczeństwie.

Metody, którymi realizujemy nasz cel to przede wszystkim: informacja, poradnictwo, konsultacje, szkolenia, publikacje i tworzenie koalicji lokalnych.

II. STRUKTURA BORIS W 2023 roku

➤ **Na koniec 2023 r. władze Stowarzyszenia stanowili:**

Zarząd:

- Paweł Jordan – Prezes Zarządu
- Dorota Pieńkowska – Wiceprezeska Zarządu
- Joanna Krasnodębska – Wiceprezeska Zarządu
- Katarzyna Leśko – Członkini Zarządu
- Katarzyna Sekutowicz – Członkini Zarządu

Komisja rewizyjna:

- Agnieszka Zarzycka - Przewodnicząca
- Dariusz Pietrowski – Członek
- Agnieszka Sawczuk - Członkini

Na koniec 2023 roku stowarzyszenie zatrudniało 12 osób w różnym wymiarze etatowym.

Stowarzyszenie prowadzi – obok działalności nieodpłatnej pożytku publicznego – działalność gospodarczą w zakresie:

58.11.Z – Wydawanie książek;

85.59.B – Pozostałe pozaszkolne formy edukacji gdzie indziej niesklasyfikowane;

70.22.Z – Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania;

73.20.Z – Badania rynku i opinii publicznej

68.20.Z – Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi

W 2023 roku BORIS podnajął część pomieszczeń biurowych Stowarzyszeniu STOP

III. DZIAŁALNOŚĆ BORIS W 2023 ROKU

WSPARCIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W WARSZAWIE

Jednym z głównych zadań realizowanych przez BORIS jest wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych. W wyniku prowadzonych przez BORIS konsultacji, szkoleń, działalności informacyjnej oraz innowacyjnych programów w wielu lokalnych społecznościach organizacje pozarządowe coraz lepiej odpowiadają na potrzeby swojego otoczenia oraz opracowują programy będące wyzwaniem zarówno dla organizacji, jak i dla całej społeczności lokalnej.

Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych

Jest bezpośrednią odpowiedzią na wypracowany przez władze Miasta i organizacje Program Rozwoju Współpracy m.st Warszawa z organizacjami pozarządowymi na lata 2021 -2025.

SCWO jest projektem wieloletnim realizowanym w okresie 2021 – 2024.

STOŁECZNE CENTRUM WSPIERANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH to oferta usług i produktów nastawionych na rozwój organizacji pozarządowych oraz pomoc w ich sprawnym i efektywnym współdziałaniu z samorządem m. st. Warszawy. Oferta jest całkowicie bezpłatna dla organizacji działających na rzecz mieszkańców Warszawy oraz dla osób zainteresowanych utworzeniem organizacji. W ramach SCWO BORIS udziela warszawskim organizacjom wsparcia konsultacyjno-szkoleniowego, zapewnia funkcjonowanie i obsługę techniczną generatora wniosków miejskich, prowadzi Forum Komisji Dialogu Społecznego miejskich komisji dialogu społecznego, ewaluuje działalność SCWO oraz zarządza partnerstwem.

Adresatami zadania są przede wszystkim warszawskie organizacje pozarządowe, ale także urzędnicy miejscy współpracujący z organizacjami oraz osoby, które chcą założyć organizację pozarządową.

Projekt jest realizowany przez 4 doświadczone warszawskie organizacje wspierające:

- Stowarzyszenie BORIS (lider)
- Stowarzyszenie KLON/JAWOR
- Federację Organizacji Pozarządowych Centrum Szpitalna
- Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Rezultaty osiągnięte przez SCWO w 2023 r.

I. REZULTATY TWARDE

- 1170 udzielonych konsultacji
- 250 godzin udzielonych porad prawnych
- 343,75 godzin udzielonych porad księgowych
- 643,25 godziny udzielonych pozostałych porad specjalistycznych
- 23 przeprowadzonych seminariów
- 90 przeprowadzonych godzin dydaktycznych seminariów
- 26 przeprowadzonych szkoleń
- 208 przeprowadzonych godzin dydaktycznych szkoleń
- 10 przeprowadzonych działań edukacyjnych (szkoleń, seminariów, porad, konsultacji) skierowanych do członków komisji dialogu społecznego i urzędników współpracujących z komisjami, mających na celu integrację oraz podniesienie kompetencji w zakresie prowadzenia posiedzeń komisji dialogu społecznego
- 1 spotkanie sieciujące organizacje, biznes, Miasto i świat nauki
- 2 spotkania Forum Komisji Dialogu Społecznego
- 281 opublikowanych tekstów poradniczych
- wysyłany cyklicznie newsletter zawierający informacje o ogłoszonych przez Miasto konsultacjach dla organizacji
- 5309 skrzynek, do których trafił newsletter raz w tygodniu
- 34 757 użytkowników serwisu warszawa.ngo.pl rocznie
- 6042 informacje opublikowane w ciągu roku w serwisie warszawa.ngo.pl
- 1 publikacja elektroniczna poświęcona współpracy pozarządowej organizacji pozarządowych i Urzędu m.st. Warszawy.
- 1 generator wniosków dla organizacji pozarządowych do obsługi otwartych konkursów ofert oraz małych dotacji zlecanych przez m.st. Warszawę

ZMIANA SPOŁECZNA OSIĄGNIĘTA DZIĘKI REALIZACJI ZADANIA

1. Rezultat: Wzmocnienie stabilności i odpowiedzialności organizacji pozarządowych w zakresie prowadzonych działań.

Zakładane we wniosku wskaźniki rezultatu:

- i. 80% badanych osób korzystających z działań edukacyjnych SCWO zwiększy kompetencje w zakresie tematu, którego dotyczyła konsultacja/porada/szkolenie etc (m.in. pozyskiwanie środków, budowanie stabilności finansowej, aspekty prawne, księgowe, społeczne). Osiągnięto: 94%
- ii. 70% badanych osób, które skorzystały ze wsparcia SCWO, zadeklaruje, że jest ono odpowiednie do ich potrzeb. Osiągnięto: 91%

2. Rezultat: Poprawa jakości dialogu obywatelskiego na poziomie KDS i DKDS.

Zakładane we wniosku wskaźniki rezultatu:

- i. 80% badanych osób, które brały udział we wsparciu skierowanym do KDS i DKDS zwiększy wiedzę i kompetencje związane z działalnością w komisjach (budowanie relacji i współpracy w ramach ciał dialogu). Osiągnięto: 85%

3. Rezultat: Wzrost rozpoznawalności projektu SCWO wśród warszawskich organizacji.

Zakładany we wniosku wskaźnik rezultatu:

- i. 50% badanych osób korzystających z oferty SCWO zadeklaruje, że dowiedziało się o niej dzięki działaniom promocyjnym. Osiągnięto: 54%

4. Rezultat: Upowszechnienie wiedzy na temat dobrych praktyk współpracy finansowej i niefinansowej organizacji z m.st. Warszawy oraz ciał dialogu społecznego.

Zakładany we wniosku wskaźnik rezultatu:

- i. Wydanie 3 publikacji na te tematy (po 1 w roku). W 2023 roku, zgodnie z harmonogramem projektu, wydano 1 publikację, która jest dostępna w portalu ngo.pl. Wskaźnik na 2023 został osiągnięty.

Wsparcie rozwoju Partnerstw Lokalnych w Warszawie

Zespół BORIS posiada 30-letnie doświadczenie w animowaniu Partnerstw Lokalnych (w Warszawie, na Mazowszu, w Polsce) oraz wspieraniu ich liderów/liderki i zespoły koordynatorów poprzez mentoring.

Pierwsze warszawskie partnerstwo terytorialne powstało w 2001 roku.

Najwięcej spośród partnerstw uczestniczących w warszawskiej sieci działa na obszarze jednego osiedla, ale są też grupy dzielnicowe. Partnerstwa, tworzone przez przedstawicieli instytucji publicznych (urzędy, szkoły, OPS, kuratorzy, policja, straż miejska, biblioteki, przedszkola), organizacji obywatelskich (stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe, grupy mieszkańców, wspólnoty, parafie) i przedsiębiorców (restauratorzy, kupcy) oraz mieszkańców diagnozują lokalne potrzeby i poszukują możliwości ich wspólnego rozwiązywania. Partnerstwa wykorzystują lokalne zasoby tworząc synergii na rzecz rozwoju danego terenu, czy tematu. Bazowym założeniem jest ich wielosektorowość i korzystanie z różnorodności lokalnych potencjałów.

W 2023 roku, w ramach wsparcia mentoringowego realizowanego na zlecenie Centrum Komunikacji Społecznej, zespół mentorek i mentorów Stowarzyszenia BORIS (Grażyna Gnatowska, Marta Henzler, Paweł Jordan, Zbigniew Wejcman) pracował z 13 partnerstwami: Koalicja na rzecz Ochoty, Przepis na Muranów, Partnerstwo Lokalne Ulrychów Mieszkańców, Moje Wierzbno, Otwarty Jazdów, Nasze Stegny, Stary Mokotów, Moje Sielce, partnerstwa żoliborskie.

Odbyły się też dwa spotkania sieciujące - w Pawilonie Edukacyjnym Kamień nad Wisłą (wokół ekologii) i w MMS Bullerbyn na Sadybie (gościła nas Stacja Sadyba). Ich celami było zwiększenie zaangażowania i wpłynięcie na trwałość zbudowanych w ten sposób relacji oraz wymiana doświadczeń. W proces sieciowania i współodpowiedzialność za wymianę włączone były też osoby uczestniczące, ważną częścią spotkań były dyskusje na tematy istotne dla osób uczestniczących, określanie stanowisk, zbieranie opinii w grupach itd.

Warszawską Sieć Partnerstw Lokalnych tworzą obecnie:

- Moje Wierzbno + Mój Służewiec na Mokotowie
- Przepis na Muranów na Śródmieściu i Woli
- Otwarty Jazdów na Śródmieściu
- Stary Mokotów
- Moje Sielce na Mokotowie
- Partnerstwo „Żoliborz Oficerski”
- Partnerstwo "Sady Żoliborskie"
- Partnerstwo "Dla Rudawki i Zatrasia" na Żoliborzu
- Partnerstwo „Marymont-Kaskada” na Żoliborzu
- Partnerstwo „WSM Żoliborz Centralny” (nowe partnerstwo)
- Stacja Sadyba na Mokotowie
- Partnerstwo Lokalne Ulrychów Mieszkańców na Woli
- Nasze Stegny na Mokotowie
- Koalicja na Rzecz Ochoty
- Partnerstwo Lokalne Włochy
- Siekierki Reaktywacja na Mokotowie

W pracy na rzecz budowania partnerstw i wzmacniania ich skuteczności kierujemy się:

- koncepcją rozwoju społeczności lokalnych opartego na zasobach (metoda, która skupia się na odkrywaniu i mobilizacji zasobów, które już w społeczności istnieją, tego, co może być pożyteczne wewnątrz społeczności; według tej metody rozwój społeczności „napędzany jest” relacjami);

- modelem nierozłącznych, ważnych elementów, niezbędnych przy myśleniu o rozwoju społeczności lokalnych (potrzebne są wszystkie, by był to proces płynny, niosący rzeczywistą zmianę); są to: partnerstwa i sieci współpracy, animatorzy/animatorki, liderzy/liderki społeczni, edukacja obywatelska, komunikacja i dialog w społeczności, instrumenty finansowe, wsparcie finansowe inicjatyw społecznych, otwarte miejsca społeczne (czyli partnerstwo jest ważnym, ale nie jedynym podmiotem odpowiedzialnym za zmianę w społeczności).

Wsparcie mentorów i menterek BORIS skupia się wokół kluczowych przestrzeni rozwojowych:

PARTNERSKIE MAZOWSZE

Lokalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej LOWES

BORIS jest jedną z nielicznych organizacji pozarządowych, która od wielu lat realizuje z powodzeniem programy wspierające rozwój Mazowsza.

Od 2011 roku BORIS wspiera rozwój ekonomii społecznej na Mazowszu, pomagając organizacjom i innym podmiotom w ich rozwoju gospodarczym. Pomaga także mieszkańcom, działaczom, organizacjom i samorządom tworzyć przedsiębiorstwa społeczne na Mazowszu.

Dzięki temu mieszkańcy, pozostający dotąd na uboczu rynku pracy, wychodzą na prostą i znajdują zatrudnienie, a nowe firmy wspierają rozwój społeczności lokalnych.

Od marca 2016 roku prowadzimy **Lokalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej**, który jest współtworzony przez dwa akredytowane na Mazowsze Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej:

- Warszawski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej – WOWES, prowadzony w partnerstwie z FISE (lider partnerstwa) i FRSO, drugi - obok BORIS - partner;
- Lokalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej – LOWES, prowadzony samodzielnie przez BORIS.

Jako akredytowany OWES corocznie podlegamy monitoringowi i audytom prowadzonym przez podmioty zewnętrzne na zlecenie MRiPS, i przechodzimy je z sukcesem.

W ramach Lokalnego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej BORIS pracuje głównie na terenie Warszawy i 5 powiatów: legionowskiego, wołomińskiego, warszawskiego zachodniego, sochaczewskiego, grójeckiego i żyrardowskiego.

Oferujemy szerokie, kompleksowe wsparcie merytoryczne (m.in. specjalistyczne szkolenia, doradztwo) środowiskom zainteresowanym działaniem na rzecz ekonomii społecznej oraz możliwość skorzystania ze wsparcia finansowego dla osób oraz podmiotów chcących założyć i prowadzić podmiot ekonomii społecznej (PES) czy przedsiębiorstwo społeczne (PS). Pomagamy samorządom chcącym wspierać podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne poprzez stosowanie klauzul społecznych, a także przedsiębiorcom sektora prywatnego chcącym nawiązać współpracę z przedsiębiorstwami społecznymi.

Usługi oferowane przez LOWES są nakierowane na tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, oraz na wspieranie rozwoju ekonomii społecznej na terenie subregionów objętych działaniami. Działania LOWES są prowadzone zgodnie z zasadą równości szans i dostępności oraz zrównoważonego rozwoju, w oparciu o aktualnie obowiązujące standardy akredytacji OWES. Są one dostosowane do indywidualnych potrzeb odbiorców.

W 2023 r działania LOWES były współfinansowane w ramach 7 projektów:

- projekty współfinansowane z Unii Europejskiej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014- 2020, Priorytet IX Wspieranie włączenia społecznego i walki z ubóstwem, Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej:

1. Lokalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej - subregion żyrardowski

Okres realizacji: 01.04.2022-31.12.2023

Okres realizacji: 01.04.2022-31.12.2023

Realizator: Stowarzyszenie BORIS (samodzielnie)

Wartość projektu: 1 037 496,57 zł

2. Warszawski OWES

Okres realizacji: 01.03.2022-31.12.2023

Realizatorzy: Stowarzyszenie BORIS, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

3. Podwarszawski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej

Okres realizacji: 01.03.2022-31.12.2023

Realizatorzy: Stowarzyszenie BORIS, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

- projekty współfinansowane z środków Zarządu Województwa Mazowieckiego przeznaczone na działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:

4. Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej w subregionie 1

Okres realizacji: 05.04.2022-31.12.2024

Realizatorzy: Stowarzyszenie BORIS, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (realizacja zadania publicznego z środków województwa mazowieckiego w obszarze „Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”)

Wartość projektu - część BORIS: 1 650 123,00 zł

5. Popularyzacja ekonomii społecznej w świadomości mieszkańców Mazowsza - subregion 1

Okres realizacji: 05.06.2023-31.12.2025

Realizatorzy: Stowarzyszenie BORIS, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Popularyzacja ekonomii społecznej w świadomości mieszkańców Mazowsza – subregion 1 (realizacja zadania publicznego z środków województwa mazowieckiego w obszarze „Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”)

Wartość projektu - część BORIS: 734.697,90 zł

- projekty finansowane z krajowych środków budżetowych:

6. Stabilne NGO – opracowanie narzędzia online do samodzielnego zaplanowania działalności ekonomicznej NGO

Okres realizacji 01.10.2021 – 31.12.2023

Realizator: Stowarzyszenie BORIS samodzielnie (ze środków NIW-CRSO NOWEFIO 2020-2030). Wartość projektu: 399 850,00 zł

- projekty finansowane z środków prywatnych:

7. wESpół wspieramy ekonomię społeczną

Projekt finansowany z środków prywatnych UBS¹ – UBS Business Solutions sp. z o.o.

Okres realizacji: 04.2023 – 30.09.2023 (projekt realizowany corocznie od 2020 roku w trybie ciągłym, przedłużony także na rok 2024)

Wartość projektu w latach 2022-2023: 322 783,00 zł.

Głównymi celami wszystkich wyżej wymienionych projektów jest:

- zminimalizowanie zjawiska wykluczenia społecznego i obniżenie ryzyka popadnięcia w ubóstwo ze względu na bezrobocie
- zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób oddalonych od rynku pracy
- wzmocnienie istniejących podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych
- upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców nt. idei ekonomii społecznej,
- wzmocnienie kompetencji samorządów lokalnych z zakresu dostępnych dla samorządu mechanizmów wspierania ekonomii i przedsiębiorczości społecznej, m.in. klauzul społecznych

Kluczowe działania jakie podjęto na rzecz realizacji celów to:

- działania animacyjne,
- działania reintegracyjne dla osób indywidualnych,

¹ UBS Group AG – szwajcarskie przedsiębiorstwo finansowe. Zajmuje się bankowością prywatną, inwestycyjną i instytucjonalną. Powstało w 1998 roku z połączenia Union Bank of Switzerland i Swiss Bank Corporation.

- wsparcie inkubacyjne - szkolenia, doradztwo, wizyty studyjne, coachingi, superwizje itp. dla istniejących i nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej,
- wsparcie biznesowe - szkolenia, doradztwo, wizyty studyjne, coachingi, superwizje itp. dla istniejących i nowopowstałych przedsiębiorstw społecznych,
- wsparcie finansowe na tworzenie nowych miejsc pracy dla osób mających szczególne trudności ze znalezieniem pracy (dotacje, pomostówki)
- wsparcie finansowe w rozwoju działań statutowych,
- zakup usług dla PES mających na celu wzmocnić ich działania ekonomiczne.

DZIAŁANIA OŚRODKA WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ W 2023 ROKU

- **animacji lokalna, pobudzanie aktywności społecznej w społecznościach lokalnych oraz inicjowanie i rozwój międzysektorowych partnerstw lokalnych**

BORIS prowadzi działania z zakresu animacji społecznej na terenie województwa mazowieckiego od 30 lat, od momentu rozpoczęcia swojej działalności w 1993 roku. Od 2011 roku BORIS dołączył do animacji społecznej działania na rzecz uruchomienia potencjału ekonomicznego w społecznościach lokalnych, łącząc tym samym animację społeczną z ekonomiczną i podejmując działania na rzecz ekonomii społecznej.

Celem działań animacyjnych podejmowanych przez BORIS w ramach LOWES jest:

- tworzenie i realizacja polityk publicznych, np. wpisywanie do strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz strategii rozwoju założeń ekonomii społecznej, opracowywanie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, w dialogu samorządu z sektorem pozarządowym, na bazie którego ogłaszane są konkursy ofert dla organizacji, dotacje pozakonkursowe, strategia rozwiązywania problemów społecznych, itp.;
- inicjowanie nowych „instytucji społecznych”, podmiotów ekonomii społecznej, np. partnerstw lokalnych, stowarzyszeń rozwoju wsi, kół gospodyń wiejskich;
- rozszerzenie zakresu działania instytucji publicznych – przejście od polityki sektorowej do polityki wielofunkcyjnej, np. rozszerzenie działania domu kultury czy biblioteki o działania z zakresu ekonomii społecznej, wprowadzenie animacji kultury do pracy z grupami wykluczonymi prowadzonej w ośrodkach pomocy społecznej, uruchamianie przestrzeni dla mieszkańców takich jak dom sąsiedzki, świetlica wiejska, klub osiedlowy;
- wspieranie aktywności mieszkańców, w tym w zakresie ekonomii społecznej, poprzez takie instrumenty jak inicjatywa lokalna, fundusze sołeckie, programy wolontarystyczne, spotkania, wizyty studyjne itp.

BORIS w ramach LOWES prowadzi działania animacyjne w następujących formach:

- a) spotkania animacyjne – w ramach działań animacyjnych spotykamy się z przedstawicielami różnych grup społecznych, sektorów i regionów. Inicjujemy spotkania na obszarze naszego działania w celu wsparcia i powstawania grup osób i instytucji, zamierzających rozpocząć działalność w formie PES. Na spotkania zapraszamy osoby fizyczne, Rzeczników Ekonomii Społecznej i osoby reprezentujące JST i przekazujemy wiedzę, dlaczego warto założyć PES, jakie są formy prawne, gdzie można szukać wsparcia chcąc takie przedsiębiorstwo założyć. Nawiązujemy bliższą współpracę z osobami zainteresowanymi. Zapraszamy osoby chcące założyć PES na wizyty studyjne, do istniejących już PS. W 2023 zrealizowano ok. 35 takich spotkań;
- b) diagnozujemy środowisko lokalne w zakresie powstania i rozwoju PES/PS i badamy potencjał i potrzeby PS/PES. Wspieramy grupy inicjatywne (GI), które naszym zdaniem przy wsparciu OWES wypracują założenia do utworzenia PES. W 2023 wsparliśmy ok. 10 grup inicjatywnych, w tym m.in. GI Ukraińska Diaspora Naukowa w Polsce, GI Fundacja Miasto Kobiet z Legionowa, GI Fundacja Promocji Kultury i Sztuki im. Józefa Elsnera;
- c) budujemy partnerstwa poprzez działania z UP, OPS, CUS. Z częścią podpisujemy umowy partnerskie. Przykłady działań: list intencyjny w zakresie współpracy z PUP w Grójcu w projekcie pilotażowym Czas na Młodych, porozumienie o współpracy ze Starostwem Powiatowym w Grójcu;
- d) dialog obywatelski – aktywnie uczestniczymy w pracach MCPS na rzecz planów wspierania ekonomii społecznej na Mazowszu, informujemy klientów o możliwości współpracy z samorządem, wynikających z tego korzyściach i możliwościach formalnych. Dzięki naszej inicjatywie w Strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu żyrardowskiego na lata 2021-2026 znalazły się zapisy dotyczące ekonomii społecznej;
- e) analizujemy zapotrzebowanie na świadczone usługi społeczne przez PES/PS – wszystkich naszych klientów informujemy naszych klientów o możliwości prowadzenia działalności w celu świadczenia usług społecznych. Współpracujemy z samorządem lokalnym na terenie, na którym pracujemy spotykając się i diagnozując potencjał PES/PS z danego regionu, w tym także w zakresie realizacji usług społecznych. Na tej podstawie proponujemy wsparcie dla PES/PS i JST, przykładowo w 2023 skorzystali z niego m.in. przedstawiciele JST w gminie Belsk Duży, przedstawiciele Powiatu Grójeckiego i Sochaczewskiego, Gminy Pniewy i Gminy Błędów, m.st. Warszawy, wizyty studyjne (m.in. dla Powiatów sochaczewskiego i legionowskiego, miasta Legionowa, PCPR w Ożarowie Mazowieckim i Starostwo Powiatu Warszawskiego Zachodniego).

BORIS pracuje, opracowanym przez siebie, **Modelem Gminy Partnerskiej**. Model zakłada, że w celu uruchomienia potencjału w gminie oraz jej systematycznego rozwoju niezbędna jest synergia działania wszystkich kluczowych interesariuszy, w tym przypadku administracji samorządowej, sektora pozarządowego i mieszkańców. W modelu praca animacyjna zaczyna się od edukacji, analizy swojego potencjału i swoich potrzeb, i dopiero w oparciu o tę wiedzę planowania działań wspierających lokalny rozwój społeczny i ekonomię społeczną.

Istotnym elementem modelu Gminy Partnerskiej jest więc uczestnictwo w zarządzaniu procesami rozwojowymi różnych lokalnych grup, środowisk i instytucji. Dyskusja i analiza sytuacji społecznej gminy, definiowanie jej problemów i wyzwań, określenie możliwych rozwiązań i szukanie wewnętrznych i zewnętrznych zasobów może dokonywać się wyłącznie w formule szeroko rozumianego partnerstwa wielu podmiotów i aktywnie działających mieszkańców. Współpracę taką warto rozpoczynać od poznawania się przy okazji organizacji wspólnych wydarzeń, stopniowo przechodząc do coraz bardziej angażujących i długofalowych przedsięwzięć. Wg nas tylko holistyczna praca w społeczności lokalnej, ponadbranżowa i ponadsektorowa, daje możliwość rozwoju społeczno-ekonomicznego.

- **tworzenie podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych oraz wspierania prowadzonej przez nie działalności, a także finansowania powstawania w nich miejsc pracy**

WSPARCIE POZAFINANSOWE

Stowarzyszenie BORIS oferuje szkolenia, doradztwo i konsultacje, wizyty studyjne dla grup inicjatywnych chcących zakładać PES, istniejących już PES chcących rozwijać swój potencjał ekonomiczny oraz tych, które chcą się przekształcać w PS. Wspieramy także przedstawicieli JST, instytucji rynku pracy i pomocy społecznej oraz inne podmioty zainteresowane tworzeniem PS lub współpracą z PES.

Praca w tym zakresie odbywa się głównie poprzez realizację kompleksowych, indywidualnych ścieżek wsparcia oraz ofertę doraźnego wsparcia rozwoju w wybranych zakresach tematycznych, zależnie od potrzeb odbiorców.

W 2023 r. realizowano szkolenia i doradztwa m.in. w następujących obszarach tematycznych: powoływanie PES i PS – zagadnienia formalno-prawne, uzyskanie statusu PS, prowadzenie działalności ekonomicznej (działalności gospodarczej oraz odpłatnej pożytku publicznego), tworzenie biznesplanów, planowanie i zarządzanie finansami, PR, sprzedaż i marketing, współpraca z innymi sektorami, księgowość, kadry, płace i podatki oraz szkolenia zawodowe w wybranych obszarach branżowych, prawo dotyczące zatrudnienia, w tym zatrudnienia osób

z niepełnosprawnościami i osób z doświadczeniem migranckim, pozyskiwanie środków zewnętrznych na działalność PES/PS, prowadzenie działalności statutowej PES, rozwijanie współpracy (sieciowanie) PES/PS itp.

Oferujemy także szkolenia i doradztwo branżowe, ekologiczne czy cyfrowe.

Po wejściu ustawy o ekonomii społecznej BORIS w ramach LOWES pomaga w przygotowaniu dokumentów niezbędnych przy ubieganiu się o uzyskanie statusu PS u wojewody. Dzięki temu wsparciu status PS otrzymało 5 podmiotów w roku 2023.

Posiadamy wypracowane ścieżki wsparcia zróżnicowane ze względu na typ klienta (np. grupa inicjatywna osób indywidualnych, istniejąca organizacja pozarządowa nie prowadząca jeszcze żadnych działań ekonomicznych, działających już PES, JST, inny istniejący podmiot). Każdego klienta traktujemy indywidualnie i po wysłuchaniu jego potrzeb przygotowujemy odpowiedni schemat działania.

Wspieramy także podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego oraz w działaniach na rzecz wzmacniania potencjału kadrowego, finansowego, biznesowego i innowacyjnego. Prowadzimy w tym zakresie szkolenia, doradztwo oraz finansujemy zakup usług specjalistycznych dla PES i PS które chciałyby wzmocnić swój potencjał i zacząć sprzedaż usług/towarów lub ją rozwinąć. Były to m.in. zakupy usług promocyjnych (np. reklama w radio, filmy promocyjne), zaprojektowanie i/lub wydruk materiałów promocyjnych (foldery, pocztówki, rollupy, banery, nadruki na namiotach, ulotki, naklejki, informator o usługach), tworzenie lub modyfikacja strony internetowej. W roku 2023 sfinansowaliśmy ok. 15 tego typu usług.

W 2020 r. w ramach współpracy z firmą UBS uruchomiliśmy rozwojowe wsparcie finansowe dla PES chcących wypromować swoje usługi i produkty w społecznościach lokalnych, jednocześnie wspierając rozwój tych społeczności. **W roku 2023 z tego wsparcia skorzystało 14 PES/PS. Wsparliśmy:**

1. Fundację Otwarte Serce
2. Stowarzyszenie W.A.R.K.A
3. Fundację Ternopilska
4. Fundację Dar Losu
5. Fundację Edukacji i Przedsiębiorczości
6. Fundację Avalon
7. Stowarzyszenie Animator
8. Stowarzyszenie Mierz Wysoko
9. Spółdzielnię socjalną Słusznna Strawa
10. Stowarzyszenie Bliżej Natury Bliżej Siebie
11. Fundację Pines Foundation

12. Stowarzyszenie Grofan
13. Stowarzyszenie Biegiem przez Polskę
14. Fundację Sempre Insieme

BORIS w ramach LOWES w miarę możliwości stara się objąć PES/PS kompleksową usługą wsparcia w zakresie wzmacniania potencjału oraz wsparcia biznesowego. Przykładami takiej długofalowej, kompleksowej formy usług jest wsparcie dla Przedsiębiorstwa Społecznego ŚMA non profit sp. z o.o. od 2017 r. (od utworzenia spółki, poprzez tworzenie kolejnych miejsc pracy, do prężnie rozwijającego się przedsiębiorstwa społecznego, wielokrotnie wyróżnianego m.in. Znakiem Jakości ESiS), a także Fundacji Ternopilska, która w 2022 r. otrzymała wsparcie finansowe na utworzenie i utrzymanie 2 miejsc pracy, a w 2023 dodatkowo otrzymała dwa minigranty (30 tys.) na rozwój działalności ekonomicznej, wsparcie doradcze LOWES w zakresie pozyskania środków zewnętrznych w ramach zwrotnego instrumentu finansowego z Polskiej Fundacji Przedsiębiorczości i innych operatorów, udział w szkoleniach organizowanych przez BORIS, np. z deinstytucjonalizacji, z pisanie projektów i innych.

Poza wsparciem rozwojowym wspieramy PES/PS w prowadzeniu działalności również przez spotkania, sieciowanie, organizację wydarzeń i przekazywanie informacji o wydarzeniach, które mogą dany PS/PES zainteresować. BORIS informuje PES/PS o dostępnych instrumentach zwrotnych zarówno oferowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, jak i inne podmioty, np. Polsko Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich, a także o instrumentach bezzwrotnych, np. konkursach grantowych takich jak „Odporność oraz rozwój ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej” czy „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022–2023”.

BORIS stara się inicjować współpracę pomiędzy PES/PS. Zainicjował spotkanie branżowe poświęcone wypracowaniu zasad współpracy wszystkich PES/PS w obszarze budowania środowiska klienckiego z terenu powiatu żyrardowskiego, m.in. Spółdzielni Socjalnej ze Studzieńca, Środowiskowego Domu Samopomocy, Fundacji Ternopilskiej i Przedsiębiorstwa Społecznego ŚMA. Zainicjował powstanie sieci KGW w powiecie wołomińskim m.in. w celu działań rzeczniczych w kwestii uzyskania środków finansowych ze starostwa na dofinansowanie dożynek. Zorganizował spotkania organizacji z Powiatową Izbą Gospodarczą i z Cechem Rzemiosł Dawnych na temat tego jak wzmacniać markę organizacji. Sieciujemy także podmioty w ramach współpracy biznesowej np. podczas jarmarków świątecznych. W 2023 odbyło się w powiatach 6 lokalnych pikników połączonych z ryneczkami pracy, w czasie których przedstawiciele PES/PS z powiatów mieli okazję poznać się i nawiązać kontakty biznesowe.

BORIS w ramach LOWES wspiera PES/PS w ubieganiu się o przyznanie ogólnopolskich i regionalnych znaków jakości. Wsparcie realizowane jest m.in. poprzez: informowanie PES/PS o możliwości ubiegania się o znak jakości (znak Q-jakości ESiS; Mazowiecka Marka ES), pomoc

w wyborze właściwej kategorii oraz wypełnieniu wniosku. Dzięki naszemu wsparciu Mazowiecką Markę Ekonomii Społecznej otrzymały m.in. Spółdzielnia Socjalna Pożytek, Fundacja Otwarte Serce, PS ŚMA non profit sp. z o.o., Stowarzyszenie na Rzecz Organizowania Społeczności Lokalnych Ab Ovo (większość podmiotów otrzymała tę nagrodę wielokrotnie); „Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej” przyznawany przez MRPiPS otrzymały Spółdzielnia Socjalna Pożytek, Fundacja Otwarte Serce, PS ŚMA non profit sp. z o.o., Spółdzielnia Socjalna Podkowa; w konkursie na najlepsze Przedsiębiorstwo Roku im. J. Kuronia wyróżnione zostały: Fundacja Kulawa Warszawa, PS ŚMA non profit sp. z o.o., Spółdzielnia Socjalna Pożytek, Fundacja Kobiety Wędrowne.

We wszystkich swoich działaniach Stowarzyszenie BORIS współpracuje z instytucjami regionalnymi i lokalnymi. Są to zarówno JST szczebla lokalnego, np. urzędy gmin, urzędy powiatowe, pełnomocnicy ds. organizacji pozarządowych, rzecznicy ekonomii społecznej itp., JST szczebla regionalnego – przede wszystkim jest to wieloletnia, dobra współpraca z MCPS, ale także z Mazowiecką Radą Działalności Pożytku Publicznego czy Komitetem Monitorującym. Są to także podmioty ogólnopolskie takie jak TISE czy PAFPIO, a także inne OWES na Mazowszu i w Polsce czy Polski Związek Lustracyjny Spółdzielni Socjalnych.

FINANSOWANIE POWSTAWANIA MIEJSC PRACY

Kwota udzielonego wsparcia finansowego na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy **w roku 2023 wyniosła 894 060 zł**. Kwota ta pozwoliła na utworzenie i **utrzymanie 23 miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym**.

- **wsparcie działań reintegracyjnych podejmowanych przez przedsiębiorstwo społeczne, w tym wsparcia w tworzeniu planów reintegracyjnych, oraz finansowania tych działań**

BORIS zapewnia usługi wsparcia o charakterze reintegracyjnym. Dotyczą one dofinansowania szkoleń dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zatrudnionych w PS/PES, doradztwa oraz szkoleń grupowych oraz wsparcia indywidualnego w przypadku konkretnego PS.

Podmiotom ekonomii społecznej pomagamy w przygotowywaniu planów reintegracyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w przypadku zgłoszenia takiej potrzeby) oraz w realizacji tych planów. Wspieramy realizację indywidualnych planów reintegracji poprzez:

- dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje potrzebne w miejscu pracy, np. szkolenie z podstaw obsługi komputera dla osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym pracującej w przedsiębiorstwie społecznym Eko na Maksa, spotkania edukacyjne dla migrantów/ek wspieranych przez Fundację Ternopilska z Żyrardowa, o tym jak się poruszać na polskim rynku pracy,

- organizowanie warsztatów, coachingów dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. w 2023 r. dwa szkolenia dla bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Grójec (ok. 26 osób) na temat możliwości pracy w PES/PS,
- organizowanie procesów edukacyjnych dla kadry PS i podmiotów reintegracji społecznej, np. w 2023 r. zorganizowano wizytę studyjną dla PCPR w Sochaczewie oraz WTZ w Sochaczewie do Centrum Integracji Społecznej w Markach oraz do Spółdzielni Socjalnej Pożytek, a także wizytę studyjną dla ośrodków pomocy społecznej z powiatu grójeckiego i WTZ z Grójca do CUS w Starachowicach,
- organizowanie szkoleń i spotkań dla kadry zarządzającej PS, których celem jest wymiana doświadczeń pomiędzy osobami zarządzającymi PS na temat prowadzonej w nich reintegracji społecznej i zawodowej lub wzrost poziomu wiedzy i umiejętności dotyczących reintegracji społecznej i zawodowej.

BORIS włączył się aktywnie w promowanie założeń deinstytucjonalizacji poprzez wdrożenie Modelu Kręgów Wsparcia w środowisku dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, m.in. przeprowadzenie dwóch szkoleń online nt. deinstytucjonalizacji oraz nt. modelu środowiskowych Kręgów Wsparcia.

W ramach działań reintegracyjnych BORIS zainicjował Forum Instytucji Pomocy Społecznej powiatu żyrardowskiego. Na spotkaniach forum poświęconych reintegracji społecznej i zawodowej spotykali się przedstawiciele ŚDS, PCPR i OPS z gmin powiatu żyrardowskiego.

BORIS w ramach działań reintegracyjnych współpracuje z CUS w Żyrardowie, Warsztatem Terapii Zajęciowej w Sochaczewie, ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną przy Stowarzyszeniu Równych Szans w Żyrardowie, Powiatowym CIS w Legionowie, CIS w Markach. W roku 2023 Stowarzyszenie BORIS w ramach prowadzenia Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej objęło wsparciem 54 osoby zagrożone wykluczeniem.

<http://lowes.boris.org.pl/>

Mazowsze Lokalnie

Mazowsze Lokalnie jest programem wsparcia dla młodych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych i samopomocowych działających na terenie województwa mazowieckiego. Realizowany jest przez 4 organizacje pozarządowe: Fundacja Fundusz Współpracy, Stowarzyszenie Europa i My, Stowarzyszenie Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku oraz Stowarzyszenie Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS.

Celem Programu jest zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne, szczególnie w małych społecznościach lokalnych, ale też małych wspólnot w dużych miastach, które mają ograniczony dostęp do zasobów materialnych, wiedzy czy innowacji. Wspieramy zwykłych ludzi, którzy chcą wspólnie działać na rzecz swojej społeczności. Program realizujemy w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, finansowanego z krajowych środków publicznych pochodzących z budżetu państwa.

Wzorujemy się na znanym i dobrze funkcjonującym od 2000 roku Programie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce „Działaj Lokalnie”, który poprzez lokalne konkursy grantowe z sukcesem inicjuje współpracę mieszkańców na rzecz dobra wspólnego.

Działamy w obszarach:

- 1) zwiększenia roli inicjatyw oddolnych;
- 2) animacji działań samopomocowych,
- 3) wspierania młodych organizacji pozarządowych.

Podstawowe działania to:

1. Organizowanie konkursów grantowych
2. Animacja i edukacja lokalnych społeczności w zakresie pozyskiwania środków, współpracy z samorządem lokalnym, partycypacji społecznej i tworzenia organizacji pozarządowych.

W 2023 r. w ramach partnerstwa m.in.:

- dofinansowaliśmy 117 projektów (w postaci mikrodotacji w wysokości od 2 tys. do 7 tys. złotych dla organizacji i grup wyłonionych w trybie otwartego konkursu);
- przeprowadziliśmy 50 godzin indywidualnego wsparcia dla 10 Ambasadorów Programu ML;
- przeprowadziliśmy 12 godz. warsztatów sieciujących dla Ambasadorów oraz organizacji/podmiotów, które chcą do sieci dołączyć (16 podmiotów);
- prowadziliśmy stałe konsultacje dla potencjalnych wnioskodawców oraz działania animacyjne w terenie.

www.mazowszelokalnie.pl

INKLUZJA SPOŁECZNA I REINTEGRACJA

Model Kręgów Wsparcia

Model Kręgów wytwarza nowe podejście, wytyczając wizję inkluzji osób z niepełnosprawnością intelektualną (NI) w społeczności lokalnej z naciskiem na osobiste sieci

wsparcia i relacji. Kładzie akcent na włączanie osób z niepełnosprawnościami do głównego nurtu życia w społeczności. Podkreśla znaczenie podmiotowości i empowermentu osób z NI, oraz rolę rodzin i społeczności w podnoszeniu jakości życia. To praca nad zabezpieczeniem bezpiecznej przyszłości zwłaszcza w sytuacji, gdy rodzice odejdą. Ma to prowadzić do umożliwienia bezpiecznego dalszego życia osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej (przy koniecznym dostosowanym do indywidualnych potrzeb wsparciu). Liczne przykłady pozytywnej zmiany w życiu osób niepełnosprawnością intelektualną i rodzin w Polsce potwierdzają słuszność podejmowanych działań i dają szansę na nowy paradygmat współpracy środowiskowej. Kręgi Wsparcia, które rozpoczęły swoje działania w Warszawie, są obecnie rozwijane w kilkunastu społecznościach w Polsce.

Ważnym krokiem do budowania Modelu Kręgów Wsparcia był projekt „Bezpieczna przyszłość osób z niepełnosprawnością intelektualną – testowanie modelu”, realizowany od 01.09.2018 r. do 30.06.2021 r., obecnie rozwijany i implementowany w nowych społecznościach. Projekt realizowany był w partnerstwie z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Stowarzyszeniem Tęcza, Uniwersytetem Warszawskim, Stowarzyszeniem HORYZONT oraz 8 samorządami: Gmina i Miasto Goleniów, Gmina i Miasto Gdańsk, Powiat Olsztyński, Gmina Nidzica, Gmina i Miasto Elbląg, Gmina Suwałki, Starostwo Powiatowe w Ostródzie, Powiat Jarosławski.

Główne narzędzia Modelu to:

- Krąg Wsparcia
- Plan bezpiecznej przyszłości
- Planowanie Skoncentrowane na Osobie - Portret osoby z NI
- Arkusz badania jakości życia
- Wsparcie i edukacja rodzin
- Koalicja sojuszników środowiskowych

Krąg Wsparcia to osobista sieć wsparcia, na którą składają się osoby i instytucje uczestniczące w codziennym życiu osób z NI i od których zależy jakość jej obecnego i przyszłego życia (w tym wolontariusze, rodzina, specjaliści).

W każdej z 8 społeczności zostało utworzonych (przez operatora, czyli organizację pozarządową) ok. 10 Kręgów Wsparcia wokół 10 osób z niepełnosprawnością intelektualną, a każda osoba wraz z rodziną opracowała swój plan na przyszłość, uwzględniający m.in. aspekty finansowe, mieszkaniowe oraz te związane ze stanem zdrowia i funkcjonowania w społeczności lokalnej. Dodatkowo w każdym z 8 środowisk została utworzona Koalicja Sojuszników oraz zrealizowana kampania społeczno-edukacyjna przybliżająca osoby z niepełnosprawnością intelektualną lokalnej społeczności.

Upowszechnianie

- Utworzona została platforma edukacyjna www.kregiwsparcia.pl. Znajdują się tam aktualne informacje z rozwoju idei Kręgów Wsparcia

- Opracowaliśmy 5 Zeszytów Edukacyjnych, które są dostępne na stronie <https://kregiwsparcia.pl/zeszyty/>

Poszczególne społeczności kontynuują rozpoczęte w czasie projektu działania.

Projekt realizowany był w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja i Rozwój współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt „Kręgi Wsparcia – przyszłość zaczyna się dziś”

Okres realizacji: 1.02.2021-30.06.2022 r.

Celem projektu było wypracowanie środowiskowego systemu wsparcia dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną na czas, kiedy pozostaną lub już żyją bez rodziców/opiekunów, w 3 środowiskach lokalnych: **Tarnów, Bytom, Zgierz**, m.in. poprzez stworzenie wokół nich społecznej sieci ludzi przyjaznych – **Kręgów Wsparcia**. Projekt był realizowany przez BORIS (lider) i PSONI Zarząd Główny (partner).

Bezpośrednim wsparciem w ramach projektu objęliśmy łącznie 30 osób (15 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz 15 rodziców/opiekunów), zainicjowaliśmy środowiskowe wsparcie rodzin i osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzyliśmy koalicję sojuszników, objęliśmy działaniami edukacyjnymi 15 specjalistów/przedstawicieli z 3 środowisk lokalnych, wypracowano w każdej z 3 społeczności koncepcję lokalnego Centrum Kręgów Wsparcia.

Projekt realizowany z dotacji [Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy \(Active Citizens Fund – National\)](#) finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwęgę w ramach Funduszy EOG.

Szkoła w Kręgach Wsparcia

W roku 2022 i 2023 tworzyliśmy partnerską współpracę pomiędzy Stowarzyszeniem BORIS i Koło PSONI Gdańsk przy realizacji projektu **Szkoła w Kręgach Wsparcia**.

Szkoła w Kręgach Wsparcia to placówka wydobywająca talenty i moce z uczniów, współpracująca w relacji partnerskiej z rodzicami oraz włączająca się i połączona ze społecznością lokalną. Głównym założeniem jest planowanie skoncentrowane na uczniu oraz praca na zasobach i potencjałach: ucznia, rodziny, szkoły i społeczności lokalnej.

Główne cele:

- Wypracowanie systemu wsparcia i rozwoju ucznia poprzez podejście - F Words
- Włączenie rozwiązywania osobistych sieci wsparcia – Kręgów Wsparcia dla ucznia i rodziny
- Stworzenie i wdrożenie zasad partnerskiej współpracy w oparciu o zasoby z rodzicami / opiekunami

- Tworzenie współpracy ze społecznością lokalną pod kątem aktywności, włączenia i nowych ról społecznych pełnionych przez uczniów
- Rozwijanie całej szkoły jako społeczności uczącej się, wdrażającej Model *Szkoła w Kręgach Wsparcia*.

Procesem skoncentrowanym na uczniu i rodzinie zostało objętych ponad 20 dzieci i nastolatków.

Do udziału w projekcie zostały włączone następujące szkoły:

- Szkoła podstawowa specjalna nr 26 w Gdańsku,
- Zespół Szkół Specjalnych nr 17 w Gdyni,
- Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy, Koło PSONI w Jabłonce "BARKA", Niepubliczne Placówki Oświatowe Koło PSONI w Elblągu,
- Niepubliczna Podstawowa Szkoła Specjalna, Niepubliczna Szkoła Przysposabiająca do Pracy, Koło PSONI Gdańsk.

ŚDS i WTZ w Kręgach Wsparcia

W roku 2022 i 2023 tworzyliśmy partnerską współpracę pomiędzy Stowarzyszeniem BORIS i Koło PSONI Gdańsk przy realizacji projektu **ŚDS i WTZ w Kręgach Wsparcia**.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kręgach to placówka otwarta, współpracująca z osobami z niepełnosprawnością, rodzinami i społecznością. ŚDS wspiera, rozwija, uczy osoby z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodziny, przygotowując do dobrego życia w społeczności lokalnej. Działa w określonej społeczności lokalnej i kreuje przestrzeń do tworzenia relacji oraz współpracy z tą społecznością, budując mosty między osobami z niepełnosprawnością a światem społecznym, a także rozwijając kontakty i relacje. Wspiera swoich uczestników, opierając się o ich mocne strony, w rozwijaniu samodzielności, samostanowienia i podmiotowości. Włącza rodziców i opiekunów do współpracy oraz tworzy przestrzeń dla ich osobistego rozwoju oraz budowania samopomocy. Współdziała z innymi podmiotami w społeczności, tworząc szansę na aktywność i rzeczywiste uczestnictwo osób z niepełnosprawnością intelektualną w życiu społeczności lokalnej. W roku 2023 odbyły się 2 szkolenia oraz 3 superwizje grupowe. Procesem planowania skoncentrowanego na osobie i kręgami wsparcia zostało objętych ponad 40 osób z niepełnosprawnością i rodzin.

W grupie edukacyjnej ŚDS/WTZ w Kręgach uczestniczy 12 placówek z różnych rejonów kraju:

- ŚDS PSONI Grochowska Warszawa,
- ŚDS PSONI Elbląg,
- ŚDS PSONI Ostróda,
- ŚDS PSONI Jarosław,

- ŚDS PSONI Gdańsk,
- ŚDS PSONI Przemyśl,
- ŚDS z Żelaznej Góry (Stowarzyszenie „Ostoja Warmińska”),
- ŚDS Rydygiera Warszawa,
- ŚDS „Chata z pomysłami” Warszawa,
- WTZ PSONI Gdańsk,
- ŚDS Dom Marzeń z Gdyni,
- ŚDS i WTZ (Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Krok za krokiem w Zamościu);

Projekt Szkoła w Kręgach i ŚDS w Kręgach jest wspierana przez fundację Valores.

Kręgi Wsparcia w krajowych strategiach

Kręgi Wsparcia to rozwiązanie, które znalazło się w krajowej Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 uchwalonej przez rząd 15 lutego 2021 r. (<https://niepelnosprawni.gov.pl/p,170,strategia-na-rzecz-osob-z-niepelnosprawnościami-2021-2030>, dostęp: 5.11.2022). Obecne jest także w uchwalonej przez Radę Ministrów w czerwcu 2022 r. Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20220000767>, dostęp: 5.11.2022). Strategia rozwoju usług społecznych zakłada realizację procesu deinstytucjonalizacji, czyli przechodzenia od opieki o charakterze instytucjonalnym do wsparcia i opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej.

Mazowieckie Forum Ośrodków Pomocy Społeczne

Mazowieckie Forum Ośrodków Pomocy Społecznej zostało powołane w 2005 roku z inicjatywy kilku mazowieckich OPS oraz Stowarzyszenia BORIS. Celem Forum jest: podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej w województwie mazowieckim; wymiana doświadczeń oraz poszukiwanie najskuteczniejszych rozwiązań realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej; prezentowanie opinii członków Forum, wobec innych instytucji i organizacji. Forum jest jednostką autonomiczną i nie posiada osobowości prawnej, a Stowarzyszenie BORIS jest jego koordynatorem. Mazowieckie Forum Ośrodków Pomocy Społecznej liczy ponad 90 przedstawicieli OPS z Mazowsza stanowiąc sieć wsparcia, możliwość wymiany doświadczeń, dyskusji na nurtujące problemy. Jego obecny kształt jest wynikiem ciągłego udoskonalania pracy Forum i wychodzenia naprzeciw potrzebom, które wyływają z codziennych spraw i problemów pracowników socjalnych.

Uczestników Forum łączy chęć podnoszenia poziomu i doskonalenia pracy oraz kreślenia nowego obrazu pracownika socjalnego.

Mazowieckie Forum Ośrodków Pomocy Społecznej jest sukcesem wszystkich Ośrodków Pomocy Społecznej, tworzących to nieformalne ciało, choć bez wątpienia istotną rolę pełni w pracy Forum wybrany przez uczestników Zarząd. Członkowie Zarządu spotykają się raz na 6 miesięcy w celu omówienia bieżących spraw, jak i wypracowania stanowiska Forum w różnych obszarach pomocy społecznej. Co miesiąc odbywają się spotkania edukacyjne, na które zapraszani są eksperci z dziedzin będących szczególnym przedmiotem zainteresowania kierowników i dyrektorów OPS.

Projekt Stabilne NGO-opracowanie narzędzia online do samodzielnego zaplanowania dział. ekonomicznej w NGO

Projekt sfinansowany przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030. Okres realizacji projektu to 01.10.2021 – 31.12.2023.

Celem projektu ogólnym jest wzmocnienie stabilności finansowej organizacji pozarządowych, dotychczas nieprowadzących działalności ekonomicznej.

Celem szczegółowym jest:

- wsparcie 20 organizacji pozarządowych w procesie przygotowywania się do uruchomienia działalności ekonomicznej,
- zainspirowanie kolejnych 60 organizacji pozarządowych, nie prowadzących dotychczas ani odpłatnej działalności statutowej ani działalności gospodarczej, do podjęcia działań w kierunku uruchomienia działalności ekonomicznej w swojej organizacji,
- zwiększenie wiedzy na temat procesu ekonomizacji w sektorze pozarządowym wśród 110 przedstawicieli/przedstawicielek tego sektora.

Dzięki projektowi wypracowane zostało narzędzie on-line do samodzielnej diagnozy gotowości organizacji do podjęcia działalności ekonomicznej, dostępne na stronie przedsiębiorczosc.boris.org.pl

W 2023 zakończono realizację projektu, z którego skorzystało 201 osób ze 187 organizacji pozarządowych.

Projekty z programu Erasmus+

Stowarzyszenie złożyło w październiku 2022 wniosek o akredytację w Programie Erasmus+ Edukacja Dorosłych. Akredytacja została przyznana. W kolejnych latach planowana jest realizacja projektów w ramach akredytacji.

W roku 2023 rozpoczęto realizację pierwszego projektu w ramach akredytacji, który będzie kontynuowany w roku 2024. W ostatnim kwartale 2023 w pracowniczka BORIS wzięła udział w kursie języka angielskiego na Malcie. Wszystkie działania projektowe mają na celu realizację naszego planu Erasmusa, który zakłada rozwój kadry BORIS oraz wsparcie odbiorców naszych działań.

Projekt „Wzmacniamy Europę SPLOT-owymi wartościami” – SPLOT Wartości

Projekt Splot Wartości jest finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu CERV (Citizens, Equality, Rights and Values). Projekt ma na celu ochronę, promowanie i podnoszenie świadomości w zakresie podstawowych praw i wartości UE poprzez wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Projekt skupia się na organizacjach działających regionalnie/lokalnie, które mają mniejszy dostęp do wsparcia informacyjno-edukacyjnego oraz możliwości finansowania działań.

Projekt ma zasięg ogólnopolski i obejmuje wsparciem min. 460 organizacji pozarządowych i ok. 1000 osób - pracowników/członków/wolontariuszy tych organizacji. Dodatkowo przewiduje ogólnopolską kampanię informacyjno-edukacyjną, która ma na celu zwiększenie wiedzy na temat wartości UE oraz wzmocnienie osobistego potencjału osób zainteresowanych działalnością społeczną.

Stowarzyszenie BORIS jest partnerem projektu odpowiedzialnym za realizację zadań na terenie województwa dolnośląskiego oraz województwa mazowieckiego.

W ramach projektu realizujemy dwie równoległe ścieżki:

I) **Bieżące wsparcie NGO. Organizacje objęte programem będą miały dostęp do:**

- Coachingu/mentoringu, którego celem będzie wzmocnienie myślenia strategicznego oraz zdolności zarządczych NGO.
- Doradztwa indywidualnego dotyczącego funkcjonowania NGO, m.in. finansów, komunikacji, fundraisingu, rzecznictwa, prawa oraz procedur zarządczych.

- Szkoleń i seminariów, m.in. z zakresu fundraisingu, komunikacji (w tym poprzez media społecznościowe), prowadzenia badań, analiz oraz innych zagadnień określonych w diagnozach indywidualnych i planach rozwoju.
- Szkoleń tematycznych dotyczących m.in. prawa i polityki UE, a także praw i wartości zapisanych w traktatach UE, Karcie oraz międzynarodowych konwencjach praw człowieka.

W roku 2023 **95 NGO** skorzystało ze wsparcia szkoleniowego, warsztatowego, animacyjnego, doradztwa i konsultacji w zakresie rozwoju organizacji oraz praw podstawowych UE, w tym:

- odbyło się 71,5 godz. zegarowych konsultacji indywidualnych zdalnie i bezpośrednio;
- odbyło się 7 szkoleń/warsztatów (łącznie 16 dni, 122 godz. dydaktyczne), m.in. rozpoczęliśmy pierwszy zjazd Pozarządowej Akademii Trenerów Antydyskryminacyjnych.

II) Dwie edycje konkursu grantowego dla organizacji pozarządowych (regranting)

Granty mogą być przeznaczone wyłącznie na realizację działań realizujących cele i priorytety programu CERV:

- podnoszenie świadomości na temat praw i wartości poprzez wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
- wzmocnienie ochrony i propagowania wartości Unii, w tym poszanowania praworządności;
- przyczynianie się do realizacji wartości demokratycznych, między innymi poprzez wspieranie dialogu, przejrzystości i dobrych rządów zwłaszcza w kontekście kurczenia się przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego.

W 2023 r. łącznie w ramach I edycji konkursu **przyznaliśmy 51 grantów** w całej Polsce, w tym 7 grantów na terenie woj. mazowieckiego i dolnośląskiego. Ponadto przeprowadzono 61 godzin mentoringu dla 15 NGO, które przeszły do II etapu konkursu (praca nad wnioskami pełnymi).

Projekt SPLOT Wartości został utworzony przez konsorcjum ośmiu organizacji pozarządowych, a wszyscy partnerzy są członkami ogólnopolskiej Sieci SPLOT:

- Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych
- Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych
- Stowarzyszenie BORIS
- Stowarzyszenie Klon/Jawor
- Centrum OPUS
- Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP
- Centrum Inicjatyw Obywatelskich
- oraz Sieć SPLOT

Dzięki szerokiemu konsorcjum realizatorów projekt dociera do wszystkich województw w Polsce, a szczególnie objęte wsparciem będą te organizacje pozarządowe, które chcą wzmocnić swoją obecność w debacie publicznej i rozwijać kompetencje rzecznicze. Więcej:

<https://siecsplot.pl/splot-wartosci/>